

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések; budapesti napló; korponai hírczafolat; magyar színház; időjárás; 's a t'; gazdasági egyesület; kisdedovó intézet; Szontagh Adám †. Li-zt hazánkba nem halt meg; budapesti nyilvános énekiskola; a szerb fejedelem Belgrádban; villongások; 's a t') Spanyolország (Isturiz cortes-elnök; az ostromállapot Madridban megszüntetve; elegy; 's a t.) Anglia (Palmerston nyilatkozata Chináról; 's a t.) Franciaország (Thiers helyzete kül- és b. ügyekre nézve; elegy; 's a t.) Olaszország, Görögország.

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK. Váltótvénykönyvi javaslat. (Folyt.) VI. cikk. A' sommás eljárásról váltótvényekben. 61. §. A' sommás eljárás váltótvényekben köv. esetekre szorítottatik: 1) Ha a' felperes zálogképen ingó javakat az alperestől már bír. ezeket előszámlálja és sommás keresetét ezeken tui nem terjeszti. 2) Ha a' felperes jogát mindjárt keresetlevelében (actionalis libellus) tökéletesen bebizonyítja, mihez azonban szükséges: a) Hogy a' bepanaszolt kibocsátó (Aussteller), forgatványzó (girant), kezes (Bürge), vagy elfogadó (Acceptant) aláírásának valóságát akár a' váltótlevélre magára irt törvényszéki hitelesítés, akár a' váltót. széknél látható bejegyzés által minden kétség fölött emelje. b) Viszkereset (Regress) esetén ezenkívül az o'vásnak (Protest) törvényszerű fölvételét is az eredeti ovás előmutatásával, az ovásnak annak idejében történt tudományul-adását pedig hiteles bizonyítvány által kimutassa. c) Midőn az intézvény (tratte), elfogadás (acceptation), forgatvány (giro) vagy kezeskedés (Bürgschaft) társasági cím alatt keletkezett, és a' társaság tagjai egyetemben vagy egyenkint, biztosítás (Sicherstellung) vagy fizetés végett megkeresettek, szükséges a' bepanaszoltak társasági összeköttetése a' váltót. széknél bejegyzett és letett társasági szerződés, vagy ennek hiteles másolata által igazoltassék. d) A' követelt költségek pedig mind ezen esetekben bebizonyítandók. 62. §. A' sommás eljárás váltótvényekben abból áll, hogy a' bíróság a' panaszoltnak, idézés és kihallgatás előtt különben követező bírói foglaltsági fenyegetése alatt végzés által meghagyja, miszerint a' váltót. sommát, kamatokkal 's egyéb költségekkel együtt, azon időtől, melyben a' végzésről tudósított, számítandó 24 óra alatt, vagy teljesen biztosítsa, vagy kifizesse. Sőt midőn a' hitelező bebizonyítja, hogy még e' rövid halasztás is veszélyeztetné követelését, a' biztosításnak minden haladék és új folyamodás nélkül bíróiképen is leendő eszközése azonnal az első végzésben megrendelhetik, a' fizetésre azonban ekkor is 24 órai idő adatik. 63. §. A' keresetlevél annyi példányban beadandó, hogy minden alperesnek egyegy példány jutván, a' felperes számára is egy maradjon, a' példányok egyike a' bírói írásban említett eredeti oklevelekkel, a' többi pedig másolatokkal ellátván. 64. §. A' váltót. szék mindenek előtt megvizsgálja: vajjon a' kereset a' 25ik §. szerint illetőségén túl nem terjed-e? mely esetben a' felperesnek okokkal ellátott végzésben tudomásul adandja, hogy a' kereset bírósága alá nem tartozik. 65. §. Ha azonban a' kereset illetősége alá tartozik, 's a' bizonyítványok a' 61. §. meghagyása szerint rendben vannak, haladék nélkül a' keresetlevél értelmében határozatot (Erkenntnis) hoz, 's a' keresetsommának 24 óra alatti biztosítását, vagy, hol a' törvény úgy rendeli, kifizetését, különben követező foglaltsági fenyegetés alatt, az alperesnek végzésben meghagyandja. 66. §. E' végzésben a' költségek, a' váltót. szék által méltányosság szerint méréselvetve, és szorosan meghatározva, világosan kiteadók. 67. §. E' végzésben ki kell jelenteni azt is, hogy a' fenemlített oklevelek eredetiben a' váltót. szék mellett megtartandók, másolatban pedig a' panaszoltnak kézhez szolgáltatandók. Midőn a' panaszolt fél nem helyben lakik, a' végzésben megemlítendő az is, hogy az átküldő-levél melyik törvényhatósághoz intéztessek. 68. §. A' váltót. szék helyén lakó vádlottaknak a' váltót. szék hites szolgája ön kezükhez szolgáltatandja a' végzést, miről az év, hó 's nap megjegyzésével a' felpereshez visszakerülő keresetpéldányon, aláírásával megemlített bizonyítványt adand. Távol lakó vádlottakkal a' végzés átküldő-levél mellett közöltetik, a' végzésnek közlés végett átküldött példányára pedig az átküldő-levél kelte följegyeztetik. A' felszólított törvényhatóság a' közlötöket haladék nélkül 24 óra alatt köteles az illetőknek kezébe szolgáltatni 's erről bizonyítványát a' felszólító törvényszékhez tüssint átküldeni, mely ezt megérkezéssel szinte legfeljebb 24 óra alatt hiteles másolatban a' felperesnek kiadandja. 69. §. A' végzés kézhez-szolgáltatásáról szóló bizonyítványt veven a' vádló, 's elmulván 24 óra, a' nélkül, hogy az illetőséges biztosítás vagy fizetés megtörtént volna, a' váltót. széknél mindjárt a' vádlott ingó javainak bírói zár alá vételére 's végrehajtásért esedzhetik ez a' II. Rész XI. cikkének 70. §. Ha a' vádlottnak e' sommás végzés ellen kifogásai lennének, ezeket 24 óra alatt, melyekhez a' kifogásoknak postán történendő megküldésére szükséges idő számítottatik, kettős példányban minden szükséges bizonyítvánnyal 's azon kéressel adandja be, hogy költségei 's mindenemü kárai iránt neki a' vádló részéről teljes elégtétel adassék. 71. §. Ki kellvén hallgattatnia ezen kifogások iránt a' vádlónak is, e' czélból neki rövid, legfeljebb harmad napra terjedő hatánap adandó, 's az ügy ez által rendes per folyamatra utasítandó. 72. §. E' kifogások azonban nem hátráltatják, hogy a) ha a' vádlott fél szükséges biztosítást ingó zálog által nem adott, ingó vagyona bíróilag leírassék és zár alá vétessék; hogy b) Ha a' vádló fél már keresetlevelének beadása előtt követelését biztosító zálog birtokában volt, ezt mindjárt bírói felügyelés alatt árverés útján, sőt az I. Rész 193. §. a' esetében a' nélkül is, eladhassa. 73. §. Ennek következtében a' váltót. szék az illető zálog eladását megengedni köteles, mihelyt a' végzés kézhez-szolgáltatása 's 24 órának azóta történt elfolyása előtte bebizonyítatik, az árverésnél bejött pénz azonban a' per végéig bíróilag letéttetik. Váltót. szék 's közhitel-köztelvények (Öffentliche Credits-Papiere) az I. Rész 193. §. ban kivételképen megengedett eladatásánál pedig a' váltóhitelező csak a' keresetét meghaladó pénzmennyiséget köteles a' váltót. széknél letenni. 74. §. A' 69. és 72. §. következtében bírói leírás által zár alá vett ingó vagyon eladása a' kifogásokból eredt pör eldöntése előtt nem történhetik. 75. §. Ha a' 70. §. ban meghatározott idő alatt semmi kifogás a' vádlott által be nem adatik, a' végrehajtás, mint ez a' II. Rész XI. cikkében meghatározatik, teljesítendő. VII. cikkely. A' rendes pörfolyamról váltót. székek előtt. 76. §. A' rendes pörfolyam váltót. székeknek a' sommás eljárástól abban különbözik, hogy a' határozat (Erkenntnis) a' vádlott fél kihallgatása után hozatik. 77. §. Váltót. szék előtti rendes pereknél az eljárási közönséges jegyzőkönyven kívül minden egyes pörre külön jegyzőkönyvet készit az itélőszék, 's abban az eljárás az alábbi §§. értelmében följegyeztetik, 's a' pörhöz tartozó irományok hozzá mellékeltetnek. 78. §. Rendes pörfolyamnak követező esetekben van helye: a) Váltót. székben, ha a' keresetlevél a' 61. §. ban kívánt oklevelekkel ellátva nincsen, vagy ha sommás uton hozott végzés ellen a' törvényes idő alatt kifogások adattak be. b) Váltót. széknél bejegyzett kereskedők vagy gyártók egymásközi kereseteiben, hol könyvek vizsgálata szükséges. c) Kereseteknél, melyek áruszerzési szerződésből (Lieferungs-Geschäfte) erednek. 79. §. Váltót. szék rendes pöröknel az eljárás mindig szóbeli, 's azért a' váltót. szék minden rendes pörfolyamra tartozó keresetlevelének, vagy sommás uton hozott végzés elleni kifogásoknak következté-

ben, hatánapot szabad ki, a' felek, vagy ügyviselőik személyes megjelenésére, ha csak a' keresetlevél kitételeiből világosan ki nem tűnik, hogy az ügy a' bíróság illetősége alá nem tartozik, mely esetben a' váltót. szék a' felet végzése által illető bírójához utasítandja. 80. §. A' felperes köteles, minden okleveleit, melyek követezőknek bebizonyítására szükségesek, a' keresetlevélhez mellékelni 's ezt mellékletheinek másolatával együtt annyi példányban beadni, hogy neki 's minden alperesnek egyegy példány jusson; mit ha nem tenne, a' megjelenési határidő ugyan végzés által megszabandó, a' keresetlevél szükséges példányai azonban a' felperes által tüssint kipótlandók. 81. §. Keresetlevél következtében kiszabandó törvényes megjelenési határidő legfeljebb harmad napra terjed, ha a' panaszolt fél a' törvényszék helyén, vagy egy mérföldnyi körületében lakik; ha azonban távolabb laknék, a' váltót. szék által neki annyi idő engedendő, mennyi szükséges, hogy személyesen, vagy meghatalmazottja által megjelenhessék. E' bíróiképen megrendelt hatánapról az alperes a' keresetlevél 's mellékletheinek közlése mellett fog mindenkor szinte bíróiképen értesített 's illetőleg idéztetni oly módon, mint ez a' II. Rész XIV. cikkében körülíratik. 82. §. Midőn rendes pör a' sommás uton hozott végzés elleni kifogás miatt folytatattatik, a' tárgyalat a' si határidő (Tagsatzung) mindig harmad napra szabatik ki; a' kifogástevő ugyanazért köteles azon iratban, melyben kifogását a' váltót. székhez beadja, ha maga személyesen megjeleni nem akar, ügyviselőjét is megnevezni, miről az ellenfél bírói végzés által tudósítandó. 83. §. Megjelenvén mind a' két fél vagy meghatalmazottjai a' rendelt határidőre, a' bíróság kötelességében álland, a' pör valószínű kimenetelének megemlítése nélkül iparkodni, hogy köztük meg egyezsék eszközöltessek. Sikerület esetén az egyesség jegyzőkönyvbe iktatandó 's a' feleknek kereset- vagy kifogás-levélükön végzés-alakban kiadandó. 84. §. Váltót. szék előtt kötött illy megegyezés minden törvényes következtésben váltót. szék gyanánt tekintetik, sőt ha a' felek ellenkező nyilványosan ki nem kötöttek, a' biztosítási végrehajtás mindjárt a' II. Rész XI. cikkének rendelete szerint bíróilag megtörténhetik, a' teljes végrehajtás azonban csak akkor következik, midőn a' megegyezés akármelyik feltétele elmulasztatik. 85. §. Nem sikerülvén a' felek közti egyeztetés; ha a' rendes pör keresetleveléből eredt, a' bíróság ezt az eredeti oklevelekkel együtt a' felperestől általveszi, 's azt, hogy ezek kezébe adattak, azon jegyzőkönyvbe, mely minden egyes pörre nézve külön vitetik, iktatandja. Felolvasatván ezután a' keresetlevél, annak minden kitételei (expositio) és állítási, és így az oklevelek és aláírások iránt is a' bíróság az alperest pontonként kihallgatandja, 's megismerését vagy ellenmondását minden egyes pont iránt a' pörbeli jegyzőkönyvbe jegyeztetendi. 86. §. Ha az alperes ezeken kívül védelmére még egyéb, az esetet tárgyzó észrevételeket kívánna felhozni, ezt azonnal szóbeli előadással teendő, mit a' bíróság szinte azon jegyzőkönyvbe fog iktatni. Az alperes állítását azonnal bebizonyítani köteles, 's azért eredeti okleveleit előmutatni, vagy tanúi nevét 's lakását kijelteni tartozik. E' bizonyítványok ugyanazon jegyzőkönyvbe iktatandók. 87. §. Ha pedig a' kérdéses esetnek törvényre leendő alkalmaztatásáról is lennének észrevételei, ezeket szóval adandja elő, a' bíróság pedig foglgyelni, hogy ezek, mennyire a' szükséges rövidég engedi, az ő tulajdon szavaival iktatassanak a' jegyzőkönyvbe. Valamint a' felperesnek keresetlevelében keresetét világosan kifejtetni, úgy az alperesnek kötelességében áll, kérését, első beszéde végén, tisztán előadni. 88. §. A' felperes az alperes állítását szinte pontonként igazoltnak vagy nem igazoltnak azonnal kijelenteni köteles 's ha ez iránt előbb fel nem hozott tetteket (facta) állítva, ezeket jegyzőkönyvbe adandja, hozzájuk csatolva a' bizonyítványokat, és, ha szükségesnek tartaná, törvényből merített észrevételeit. 89. §. Erre a' felperes új állítását az alperes viszont pontonként elismerendi vagy tagadandja, és szükséges új állítását bizonyítványokkal, vagy törvényből merített, de minden esetre rövid szerkezetű okokkal támogatandja. A' pörköltségeket mind a' két fél utolsó beszédeben előadni, vagy különös költségjegyzéket beadni tartozik. Így a' pörbeli jegyzőkönyv, mielőtt a' bíróság ítélné, mind a' két fél előtt felolvasatatik, 's azoknak a' szerkeztetés iránti észrevételei hasonlólag följegyeztetvén, az egész általok aláíratik. 90. §. És ezen kétszeri viszonos pörbeszéd által fejeztetik be rendesen váltót. szék előtti pörökben a' vitatkozás. További vitatás vagy elhalasztásnak (Erstreckung der Tagsatzung) csak akkor leendő helye: a) ha a' felek az iránt magok közt megegyeznek, vagy b) ha valamelyik fél az ellenfél által utolsó beszédeben felhozott oklevelek, tanuk, vagy tetteket czáfolására oly bizonyításokkal akarna élni, melyeket azonnal elő nem állíthat, 's e' miatt magának időt engedtetni kíván. Illy esetben mindazáltal a' kívánt elhalasztás megengedése, ha a' másik fél meg nem egyezik, csak igen fontos okoknál fogva történhetik, 's azt az itélőszék a' pörbeli körülmények szerint intézendő el, ugyanazért a' fél, habár a' fenemlített okok miatt elhalasztást kért volna is, köteles a' pör érdemét is egy uttal tárgyalni, mert ha az itélőszék az elhalasztásra elegendő okot nem látna 's azt megtagadná, minden további késedelem nélkül, a' kereset érdemében is hozandó véghatározatot. 91. §. Ha a' pör sommás uton hozott végzés ellen tett kifogások miatt folytatattatik, a' rendes tárgyalásra kitűzött hatánapon a' sommás uton elmarasztalt alperes által beadott kifogások 's azoknak eredeti oklevelei, melyek szinte a' pörbeli jegyzőkönyvhez melléklendők, a' felperes előtt felolvasatnak, 's ez a' kifogások minden pontjai iránt a' fentebbi szakaszok szerint kihallgatattatik; észrevételeire pedig az alperes végjegyzését szinte a' szabott módon teendő, 's ezentul további viszonos pörbeszédnek rendesen helye nem leendő. Többnyire a' fentebb szakaszok rendelete ez esetben is megtartandó. A' bizonyítványokról (Beweis mittel). 92. §. Az előadásokban felhozott minden tetteket, melynek bebizonyítása szükséges, tüssint bizonyítványokkal kellvén támogatni, ezek haladék nélkül azon állításhoz csatlandók, melynek támogatására szolgálnak. 93. §. Ha mindazáltal valószínűnek nem tartotta a' fél, hogy első beszédeben felhozott valamely állítását az ellenfél tagadandja, 's ez mégis megtörtént, akkor szabadságában áll annak, bizonyítványait 2dik beszédehez csatolni. A' 2dik beszédeben előhozott tetteket (facta) minden fél azonnal bizonyítványokkal

ellátni köteles. 94. §. Minden állítás, mely a fél által a váltószék előtt, vagy a bíróságon kívül elismertett, megbizonyított tartandó, de a bíróságon kívüli elismerést különösen be kell bizonyítani. 95. §. Minden állítás vagy tett dolog, mely az ellenfél által közvetlen következő beszédében nem tagadtatik, törvényszék előtt elismérnek tekintetik. A megjelenési hatánap elmulasztása törvényszék előtti elismerésnek tartatik, mely azonban csak az ellenfél állítását bizonyítja be, a nélkül, hogy keresetjogát is megállapítsa, melyet a bíró csak az állításnak és téttdolognak a törvényre alkalmaztatása után határozhat el. 96. §. Köz-oklevél (documentum publicum) tartalma tökéletesen megbizonyítottnak tekintetik mindaddig, míg az ellenfél hamisságát be nem bizonyítja. 97. §. Magány-oklevél (documentum privatum) azon személy ellen mindig bizonyít, mely ezt aláírta. 98. §. Ha az aláírás tagadtatik, annak valósága köv. bizonyítványok által igazoltatik: a) Köz oklevél; b) két tanu megegyező vallomása, vagy c) egy tanu vallomása által, ha az állító félnek pótló esküje (juramentum suppletorium) hozzá járul; d) ha a kérdéses aláírás ugyanazon aláírónak a váltótörvényszéknél bejegyzett, vagy különben kétségbe nem hozott más aláírásával összehasonlítván, azzal megegyezik e) ha az aláírastagadó fél a váltót. szék által neki oda ítélt az iránti esküt, hogy tudára és meggyőződése szerint (nach seinem Wissen und Dafürhalten) az aláírás hamis, letenni vonakodik, akkor az aláírás megbizonyítottnak tekintetik; végre f) ha a bizonyító (Beweisführer) bírói végzés következtében megesküszik, hogy az aláírás tudára s meggyőződése szerint valódi. 99. §. A tanuk általi bizonyítás módjára nézve következő szabályok állapítottak meg: Midőn a felperes, keresetlevele kitételeit, vagy a sommás uton hozott végzés ellen kifogást tevő alperes azon kifogásának állítását tanukkal kívánja megbizonyítani, tanuinak nevét, lakását és címét, keresetlevelének vagy kifogásának bemutatásakor az ítélőszéknek bejelenteni, azok bizonyítványait és a kérdőpontokat (puncta deutri, Weisartikel), melyekre tanuit az ítélőszék által kihallgattatni kívánja, egy szersmind bemutatni köteles. Mindezek az ítélőszék által, végzés mellett, haladék nélkül az ellenféllel közlendők. Kinek szabadságában áll maga részéről a tanuk elleni kifogását, és az ellenkérdéseket (Fragestücke) bemutatni, melyekre a másik fél tanuit szinte megkérdezett kívánja. Ezek után az ítélőszék, ha szükségesnek látja, a tanuknak törvényszék előtti kihallgatását végzés által megrendeli, s arra rövid határidőt szab. E határidő akkor, ha a tanuk a váltót. szék helyén, vagy egy mérföldnyi körületekben laknak, harmad napon túl nem terjedhet. A kitézött hatánapon a fél tanuit az ítélőszék elibe állítja, ez pedig őket a kérdőpontok és ellenkérdések szerint kihallgatja, s vallomásaikat a pörbeli jegyzőkönyvbe vezeti. Midőn pedig a fél előre nem látott, s csak az eljárás folytában ellenfelének előadásából kifejtett körülmény miatt, valamely újabb felhozott tett dolog megbizonyítására vagy megczáfolására kíván tanukat használni, ha ezen tanuk tüstint elő nem állíthatnak, vagy tőlök bizonyítvány azonnal nem vétethetik, azok neveinek, lakásának és címének, s a kérdőpontoknak bemutatásával, a szükséges bizonyítványok megszerzése végett, halasztást és időhatárt kér. E halasztást azonban, ha csak abban a másik fél meg nem egyezik, az ítélőszék a 90. §. szerint csupán akkor engedheti meg, ha az illy megbizonyítandó kérdés eldöntőleg a pör érdemébe vág, s tanuk nélkül ki nem világosítható, és ha a tanuk az ítélőszék elibe tüstint nem állíthatnak, s tőlök a bizonyítvány azonnal be nem vehető. Megadotva azonban illy módon a halasztás, köteles a fél a kitézött határidőre tanuinak bizonyítványt bemutatni, sőt, ha csak ezt, a bíróság ítélete szerint, fontos akadályok nem gátolják, magokat a tanukat is törvényszék elibe állítani, hol azok a főtebbiek értelmében a kérdőpontok és ellenkérdések szerint kihallgattatnak. Ha ezt a fél teljesíteni elmulasztja, a pör minden további haladék nélkül elintéztetik. Midőn az ítélőszék a fél által felhozott okokból meggyőzetik arról, hogy a pör eldöntésére elkerülhetlenül szükséges tanui a kitézött napra ítélőszék elibe kihallgatás végett nem állíthatnak, hatalmában áll, a kérdőpontok és ellenkérdések megküldése mellett, kihallgatandó tanuinak illető törvényhatóságát, és pedig ott, hol a tanu lakhelyén váltót. szék vagy a törvényszéket, egyebütt sz. kir. városokban s olly mezővárosokban, melyek első bírósági hatósággal felruházott rendes tanácsal bírnak, az illető tanácsot nemesekre úgy mint nem-nemesekre, megyékben pedig a megyei alispánt, a tanuk hiteles vallomásainak (authentica fassio) kivételére felszólítani. Azily felszólított hatóság, vagy alispán köteles leendő felszólítást haladék nélkül teljesíteni, s a kivett vallomásokat hiteles formában a felszólító váltót. széknek azonnal elküldeni. Hogy pedig a tanuk kihallgatása váltóügyekben haladék nélkül történhessék, ezennel kijelentetik, hogy a váltót. széknek a tanuk általi bizonyítást rendelő végzése, vagy azok hiteles kihallgatása végett más hatósághoz intézett felszólítása, az ezeken megnevezettek nézve mindenben az eskető parancsok teljes erejével bírand. 100. §. Szükségesnek tartván a váltót. szék a műértők bizonyosságát (Zeugniss der Kunstverständigen), a választott műértők neveit s véleményadásuk határidejét mind a két félnek tudtául adatja. 101. §. A tanuk, vagy műértők kihallgatása után a váltót. szék rövid hatánapot szaband a feleknek, melyen felolvassván a vallomásokat, s illetoleg véleményeket, mind a két fél észrevételeit kihallgatandó, a pörbeli jegyzőkönyvbe iktatandó, s ezt berekesztendő. 102. §. Váltót. szék előtti perekben, midőn valamelyik fél állítása megbizonyítására csak félpróbát tudott felhozni, s azt az ellenfél semmiképen nem czáfolta meg, annak kiegészítésére a félpróbát felhozónak pótló hitletétel itéltessék meg. 104. §. Ha pedig ugyanazon tett dolog felett mindenik fél a maga állítása mellett csak félpróbát tudna felhozni, vagy az egyik félnek állítása támogatására felhozott félpróbáját a másik szinte félpróbával gyengitné, az ítélőszék fogja megítélni, melyik félnek kelljen a pótló esküt letenni. 103. §. Végre midőn valamely állítás mellett semmi bizonyítás fel nem hozatik, a fél által

ajánlott eldöntő hitnek (Haupt-eid) csak akkor lesz helye, ha az ellenfél abban megegyezik. 105. §. Váltó törv. szék előtt csak azon kereskedők és gyártók könyvei fognak félpróbát tevő hitelességgel bírní, kik aláírási címöket (firma) a II. Rész H. cikke értelmében a váltót. széknél bejegyeztették. De könyveik hitelességére szükséges az is, hogy a) könyveiket selyem zsinórral vonassák körül a váltót. széknél, mely ennek két végét pecsétével erősítendő, a lapok számát pedig feljegyzendő. b) Minden, a mi kereskedők v. gyártásuk köréhez tartozik, legyen ez adásvevés, vagy egyéb kereskedői és váltói ügy (Handels- und Wechselgeschäft), időrend és folyó szám szerint, egy a fenebb módon hitelesített első feljegyzési könyvbe (Strazza, Journal, Primanota, eassakönyv s a t.) jegyeztessék föl. c) Ezen első feljegyzési könyv mellett a számviteli könyv (Conto-Buch) szintolly hiteles formában (paraphirt) vezetendő, hol minden egyes személynek, kivél a könyvviseelő kereskedési összekötetésben áll, külön számviteli lap (Conto) tartozásával és követelésével adatik. E számvitel „tartozik és követel” (Credit, Debet, Soll und Haben) szóval megjegyzett rovatába minden ezen személyt illető tétel (Posten) az első feljegyzési könyvből, annak lap- és sorszámával átvitetendő. d) Mind a két könyvben a kereskedői vagy váltói ügynek, esztendőjének, havának és napjának megjegyzése mellett, a jogcím (Rechtstitel) is, például adás, vevés, esere, provisió s a t., melyből a kereskedői ügy eredett, nevezessék meg. e) Közbenjárók által eszközölt fontos kereskedői ügyekben, ezek neve is az első feljegyzési könyvbe iktatandó. f) Mind a két könyv vagy magaa kereskedő és gyártó, vagy pedig egy arra rendelt segéde által vitetendő, s ugyanazon időben többek által felváltva nem irathatik. g) Egyes levelek kivágása vagy beragasztása, minden kivakarás, egyes tételek (Posten), lényeges szavak későbbi beiktatása és szokatlan lezaghagyás a könyvek hitelességét elenyésztí. h) Zsidó nyelven írt kereskedői könyvek váltót. szék előtt nem bizonyítanak. i) Némkülönben, ha a könyvvivő bukás (Falliment), fizetés-szinet (Zahlungseinstellung) és a hitelezők követeléseinek lealkudása (Behandlung der Gläubiger) vagy családi vétkek miatt bizodalmat nem érdemel, jövődöre bizonyító-könyveket nem vezethet. 106. §. Kereskedőkön és gyártókon kívül, még gyógyszerárosoknak, mesterembereknek és közkereseti társaságoknak is, ha magokat a váltót. széknél bejegyeztették, van joguk, tulajdon keresetük ágát illető ügyek iránt, a fenebbi §. rendeletének szoros megtartása mellett, váltótörvényszék előtt bizonyító erővel bíró könyveket vihetni. 107. §. Azok, kik csak vásárokon, sátorokban, vagy házalva üzik egyedül a kereskedést, váltót. szék előtt hiteles próba-erejű könyveket nem vezethetnek. 108. §. E könyvek bizonyító erejüket megtámasztva használtatva egy esztendőig és hat hónapig tartják meg, védelemre azonban mindig teljes erejűek. Ha a számvitel azonban az adós által aláíratik, vagy a 110. §. szerint hitelesítettik, vagy a kereset-levél a fentebb meghatározott idő alatt törvényszékhez beadatik, a könyvek megtámasztására is bizonyító erejüket tovább megtartják. 109. §. Ha könyvek általi bizonyítás szükséges, a számvitel (Conto) ugyan az alperessel a keresetlevelben mellékvény gyanánt közlendő, a felperes azonban köteles, a könyveket a megjelenési határidőre a váltót. szék elibe adni, hol a törvényszék a könyvek rendes vitélet, az alperes pedig az őt illető tételeket megvizsgálhatja. Az illető fél észrevételei a könyvek hitelessége ellen a pörbeli jegyzőkönyvbe iktatandók, sőt a fél kívánatára a könyvek végítéletig a törvényszéknél megtartandók. Ha azonban semmi hiány azokban nem találatnék, a tulajdonosnak visszaadandók. 110. §. Ha a könyvvivő könyveit hosszabb időre nélkülözni nem akarná, akkor keresetlevelének benyújtása előtt az illető számvitelt, váltót. széknél, szab. kir. városokban s rendes tanácsal ellátott mezővárosokban két törvényeséki tag, megyékben a törvényes bizonyosság által könyveivel összehasonlíttatja. Ha a megkeresett hiteles személyek megvizsgálván a könyveket, azt találják, hogy ezek a 105. §. értelmében vitettek, a számvitel pedig azok hű kivonatja, aláírásukkal bizonyítandják, hogy a számvitel a törvény rendete szerint vitetett könyvekkel megegyező. E törvényesen hitelesített számvitel másolata a keresetlevelhez mellékelteik, a megjelenési hatánapon pedig az eredeti mutatattik be. 111. §. Ha az alperesnek illy hitelesített kivonat mellett is a könyvek törvényszerű vitéle iránt kétségei lennének, akkor a könyveknek a váltót. széknél leendő előmutatását kívánhatja. E kérelem teljesítésére a bíróság egy rövid határidőt rendel, melyre a fél könyveit eredetiben bemutatni köteles. Bemutatván ezek, a törvényszék a könyvek rendes vitélet tekint meg, a fél pedig az őt illető tételeket megvizsgálhatja, s a hitelesített kivonattal összehasonlíthatja. 112. §. Váltót. széknél a bemutatott könyveket egész kiterjedésükben csak az elnök s törvénytudó közbirák fogják vizsgálni, s a kereskedői ülnököknek azokat a bemutató megegyezése nélkül vizsgálatni nem szabad. 113. §. A könyvek a könyvvivők ellen teljesen bizonyítanak, más személyek ellen félpróbán szolgálnak, mely a könyv tulajdonosának vagy könyvvezetőnek (Buchhalter) hozzájáruló pótló esküje által teljes bizonyítás erejére emeltetik. 114. §. E pótló eskü a megbizonyítani szándékozó, vagy könyvvezetője által úgy tételik le, hogy tudára a számvitelben megjelenő tételek (Posten) mind jogcímökre (Rechtstitel) mind mennyiségökre nézve helyesek. 115. §. Külföldiek magyar váltót. széknél csak akkor bizonyíthatnak könyveikkel, ha hitelesen megmutathatják, hogy hazájok törvényei szerint bizonyító erejű könyveket vihetnek, hogy ezek az ottani rendeletek értelmében szerkesztetvék, végre, hogy hazájokban e részben magyar kereskedők iránt viszonzosság divatoz, mire, kétes esetben, a külsországi váltófeltörvényszékek írott elismerései szükségesek. Mint-hogy azonban e viszonzosság a többi ausztriai örökös tartományokban törvényesen megállapított, ezek iránt illy elismerések szükségtelenek.

O cs. ap. k. felsége Péchy Ferencz ungmegyei aljegyzőt és Scitovszky Mártont a nm. m. k. helytartó tanácsához; Kiss Sándort pedig a fiumei

k. kormányzékhez tiszteletbeli fogalmazókká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Országgyűlési követségéről önként leköszönt Sárközy Kázmér másod-alispán helyébe és Fejér megye Székes-Fejérvárott márt. 30-án közfelkiáltással Fiath Ferencz tisz. aljegyzőt választá meg képviselőjének. — **Nedeczky Ferencz** kir. tanácsost Pesten f. apr. 2-án élet-pályája 7-ik évében tüdő-szélhűdés jobb világba szenderíté. Kimúltát fia Ferencz Fejér-megye r. főjegyzője, hitvesével s Ágnes, László, Aloizia és Andor magzatival s leánya: Mária (visontai Kovács József thiróné) s a boldogultnak már előbb elhunyt Eliza leányától származott Kápolnay Károly, Ignác és Rózalia unokáival kesergik. Porhadó tetemeit Csórott a nemzetségi bolt fogadta pihentetni ölébe. Béke hamvadó maradványinak!

Budapesti napló. Lapjaink ez évi 20 számában „Különféle” rovat alatt Korponán elkövetett gyilkosságról vala szó, miután most a korponai városi tanács hivatalosan költeménynek nyilatkoztatta az idézett hírt, fölvilágító igazolásul tudatjuk, miképen a kérdéses gyilkosságot seborvos Mattulay f. eszt. febr. 16-ikáról költ levelébül közöltük, kinek böcsületeségében kétkedni nem volt okunk. Az eredeti levél már megküldetett a korponai városhatóságnak, melly annalfogvást hihetőleg ki fogja nyomozhatni ez alhir koholóját. — Most hagyja el a sajtót és minden hiteles könyv-árusnál kapható: „Utazás a felső-ausztriai sokmrai urodalomban, Salzburg-, Tyrol- és Bajorhonban;” ára kemény borítékban 2 pengő for.; a szerző leginkább oda ügyekezék e munkájában, hogy alkalmas és hasznos utazási vezérkönyvet adjon, s tette serkentő példákat és gyakorlati ismereteket nyújtó olvasókönyvet írjon honfitársinak. Mult évi Társalkodók mutatványokat közölt e munkából. — E napokban kétszer volt tűz Budán Gellérthegy oldalán; a gyors segély mellett azonban nem tehető nagyobb kárt. — E hét elején annyira enyhült a kellemetlen idő, hogy az eddigi hidegért most tavaszi légmérsék kezd méltányos kárpótlást nyújtani. — Magyar szinpadunkon márt. 28-ikán „A parisi adós” vígj. 1 felv. adatek, ezt szokás szerint bérszünettel, Döbler bűvész-mutatványi követék, nézők számosan nem kedvetlenül azonban ennyi folytonegymástérő bérszünetre legalább kissé a bérlő közönség? mi talán annál kéros következésményü lehetne, mivel most áll be a husvétü bérü. 29-én bérszünettel: „Leégett ház” és Döbler; 30-ikán: „Borgia Lucretia” nagy dalmü, nézők igen kevesen; 31-én: „Rágalom iskolája”; apr. 1-jén bérszünettel: „Elevenholt hazaspár” és Döbler; 2-ikán ismét bérszünettel: „Én voltam” és Döbler; 3-ikán Aba szom. 5 f.; A pécsi magyar játékszíni előadásokat megszünetendő félben levőknek hírlík, ha ez, mit hinni nem akarunk, valósul, úgy a társaság mindenfelé szólnék ereszté majd vitorlát, a német színházársaság ellenben most is folytatja mutatványit, pedig a magyar színházban egészen az utolsó tudósítások idejéig mindenkor több ember volt, mint a németben. Honnan származik ez? Alkalmasint a német állhatatosságból és magyar szalmatüzből. —

Liszt Ferencz dicső hazánkiát a néhány nap óta itt is rebesgő hír s pozsonyi német Pannónia Lipésében, mintán Prágában s Drezdában is dicsőséget aratott és több jótéti czélra áldozott. Idegguta által a föld esudaltai közül az ég szeráfjai közé átlebbentnek állítja, melly kora s nemzeti nagyveszteséget hihetőleg még eltávoztatja tőlünk nemzeti zenénk irgalmas öröstene, ezt annál biztában reméljük, mivel a bécsi Theaterzeitung apr. 1-jérül kaján költeménynek írja e hírt.

Lökőházán, Gömör vgyében, mártus 19-ken temettetett el 82 éves életpályá után Szontagh Ádám egykor Gömörmegye jeles szolgabírája s az ágost. hitvallásu senioratus egyházi inspeptora, Kazinczy Ferencz iskolatársa s atyja Szontagh Gusztáv m. akad. rendes tagnak, ki „Pályakép” címü elbeszélésében (Aurora, 1837) a boldogultnak képét s élet-philosophiáját igyekezett fentartani. Hantja a nemest nem nyomja.

A m. Gazdasági Egyesület némelly közbejött legyőzhetetlen akadályok miatt szokott márt. közgyűlését nem tarthatta, azonban f. e. m. 23-án számosb tag jelenlétében választottsági ülés tartatott, ennek tárgyai valának: I. Az egyesület örökítésül legközelebb érkezett alapítványok, mellyek szerint egyesületi alelnök Szapáry József gr. 300 p. ft. Gyürky Antal hontmegyei aljegyző s egyesületi képviselő ur buzgókodása következtében pedig Antalffy József sz. kir. Selmeczványa városi főjegyző ur 40 p. ftot, Blásky Márton tb. s urod. főügyész ur 40 p. ftot, Fejérváry Miklós tb. ur 40 p. ft, nevezett képviselő ur 25 p. ft. Gyürky Sándor tb. ur 40 p. ft, Ullmann Bernát szb. ur 100 p. ft vala szives 5% kamatozandó tőpénzként kötelezni. Ezekért a választottság szives köszönetét rendelé nyilványittatni. II. Egy hengerszerkezetü szeckavágó mintája küldetvén be az a közgyűlésnek fog bemutatni s lépések tételtek az iránt, hogy az egész készület nagyban is kiálltathassék állatmutatás közben a köztelken. III. A Mezei naptár jövő 1844-ik évi kiadásának szerkesztése s nyomtatása küldöttségre bízott, mellynek nevében alulirt a honi ezt. gazdairókat tisztelettel szólítja fel: lennének szivesek becses cikkeiket, mellyeket ez ügynek szántak, minélelőbb beküldeni; egy alkalommal minden honi urodalom tisztsége kéretik: méltóztatni ennek terjesztését szívre venni, s alulirtat minélelőbb értesíteni a felől, hány példányt szándékoznak e végre elvállalni s hogy és milly alkalommal küldessenek azok. A könyv-árus és könyvkötő uraknak ismételve kénytelen kinyilatkoztatni, miszerint 20% rabatért, csak azoknak fog szolgálhatni nagyobb számú példányokkal a szerkesztőség, kik az egyesületet írásbeli kötelezésökkel biztosítandják, hogy a meghatározandó áron felül semmit sem követelendnek, melly végre szinte kéretnek: lennének szivesek nyilatkozványaikat a kívánt mennyiség megemlítésével együtt aprilis végeig alulirtó beküldeni. IV. Több külön kiadásul s a Gazdasági-Tudósításokba küldött kézirat a vizsgáló bizottsághoz utasított. V. Azon hazafiaknak, kik a Gazdasági-Tudósításokat eddigelő részint becses dolgozataikkal, részint előfizetések gyűjtésével elősegíteni s pártolni sziveskedtek (szerénységök

kiméleseiül neveik elhallgattatnak) a választottság köszönetét rendelé e helyütt kijelenteni. VI. Az állattenyésztő osztály nyári munkálatának, u. m. lóverseny, lóarverés, állatmutatás s műszerkiállításnak határnapjai már ki levén hirdetve, az egyesület nyári közgyűlése jun. 5-ik és Gara tüzetett ki, mellyek folytatában az egyesület r. tagjainak szives megjelenése s a t. közönség pártoló részvéte kéretik. VII. Hogy a lónemesítésre paraszt kanczaesikók kellő jutalmaztatásával távolabb vidéki lakosok is buzduljanak az egyesület határozatának foganataul, az e végre szánt tavalyi s harmadévi díjak az ideiekhez fogván esatoltatni, a jövő állatmutatáson kiálltandó paraszt kanczaesikóknak köv. díjak tüzettek ki: 1) A 3 éves (harmadfü) esikók legjobbikának 50 p. ft: az azt megközelítendőnek 40 p. ft. A 2 éves (másodfü) esikók legjobbikának 40 p. ft. az utána következőnek 30 p. fr. a 3nak 20 p. ft. Feltételül határozatott: a) hogy a díjért kiálltandó esikó ép s minden hibától ment legyen; b) tulajdonosa az illető helybeli előjáróság hiteles tanlevelével köteles bebizonyítani, hogy saját nevelménye s c) hogy még hámbafogva ne lett legyen. Költ Pesten márt. 30 1840. Kacskovics Lajos s. k. egy. tit.

A kisdedová. M. t. Egyesület választottsága f. e. márt. 1-ikén tartott ülésében örömmel értesült, miképen alesperes s ráczkevi plebános n. t. Horváth Ferencz urnak emberiség javára czélzó hazafini buzgókodása következtében a ráczkevi iskolában egy kisdedováiosztály létesült, mellynek intézéseül az egyesület tolnai képező intézetéből kéretett ennek kiképzett növendékeiközül alkalmas egyed. Midőn ezért a választottság n. tisz. alesperes és plebános urnak s az illető előjáróságnak hálás köszönetét nyilványítja, nem hallgathatja el azon reményét, hogy az iménti jeles példa honunkban rövid idő alatt számos követőre találand, s miszerint az előjáróság és lakosság közti bizodalmas egyetértés, valamint Ráczkevi-ben ugy egyebütt is létesítend kisdedová intézeteket. A választottság részéről semmit sem mulasztand el, mi korlátolt erejétől telni fog, hogy a nyilatkozandó kívánságot minélelőbb kielégítőleg teljesíthesse. Ez alkalommal határozattá lön, miszerint az egyesület által megindított folyóirat, (mellynek első füzeté Szentkirályi Móricz alelnök ur kisdedová intézetekről értekezésével jelent meg) illy czím alatt folytattassék: „Közlemények a kisdedová köréből.” A füzetek ezentul sem lesznek megjelenésökre nézve időhöz szabva. A cikkeket a választottság vizsgálandja s fogadandja el: a szerkesztés s nyomtatás a titkokra bízott. Ennek következtében alulirt tisztelettel kérőleg szólítja fel a honi írókat: lennének szivesek nevelési s jelesen kisdedovási tárgyú becses dolgozataikkal e vállalatot gyámolni. Innentova az eddigelő Egyesületi évkönyv cím alatt évenként megjelent könyveske eddigi tárgyait szorítva Egyesületi névkönyv cím alatt fog évenként közre bocsátatni. Végül jelentetik, hogy az egyesület ideigleni tőkéből mintegy 1800 p. ft. állandó tőkévé rendeltetett alakittatni: mihez képest a kölcsön venni kívánók legyenek szivesek a szokott árva biztosítékkal magokat egyesületi ügyész Simon Florent urnál (lakása Fejérbaj útza, nagy Kristóf 2k emelet) jelenteni. Pesten márt. 30. 1840. Kacskovics Lajos s. k. egyes. titoknok.

Miskolcz márt. Sán: Minorita rendünk fő főnöke (Generalis ordinis) Bigoni Angyal Napolyban feb. 6-án költ levele következtében egy az emberi életben ritka eseményt közöl. Ugyanis mult év nov. 23-án halálozott meg a nikoterai kolostorban, Calabriában, 107 éves Orecchio Ferencz Antal minorita. Orecchio roppant tudományú férfiú volt, 1839-ben jeles emlékező tehetségét magas életkora nem gátolván 107 éveskorában tiszta érthetőséggel s könnyűséggel tanítá a nikoterai növendék papságot a sz. hit tanulmányra mint nyilványos oktató. Tanítványai s az ottani káptalan sírva áldják porait. —

A pestbudai hangszegyesület igazgatása alatti nyilványos énekiskola t. cz. részvényeseinek 3dik közgyűlése f. évi apr. 5-ikén tartatik a pesti redutépület 1s emeletén nagy hiduteza felé. Az idej részvényöket már befizetett részvényesek megjeleni kéretnek.

(A szerb fejdelem Belgrádban. Villongások.) Az ifju Obrenovich hg márt. 1-ikén lépett fényes ünnepélyel Belgrád falai közé, erős hózi-vatar, harangzugás és álgurohaj közt. Lyubicza hgnő két lányostul, mintán az elhunyt hg sirjánál imádságát végzé, fél órával érkezett meg hamarabb fia előtt s mély esőndben vonult régi lakházába. A fiatal hg köpönyegbe burkoltan lóháton tartá bemenetét; jobbján a belgrádi csajabasa, balján pedig nagybátyja, Obrenovich Jefrem, lovagla; ezeket a ministerek s magasb rangu tisztviselők lovon sa nagyuri biztos négylovas hintón követték, az egészet mintegy ezer főnyi lovascsapat és nagyszámu néptömeg rekeszté, s részint két sorban föállítva diszkedék a sztambuli kaputól egészen a sz. egyházig, hol a hg leszálla, megcsókola az evangéliomkönyvet és szokott imádságok után gyalog folytatá útját az új palotába, hol a híres Wucsics fogadá őt s vezeté szobáiba. Három éjen pompás világitásban ragyoga Belgrád. 16-ikán a ministerség s tanács gyűlésre jött össze, mellyben a nagyuri fermánt fölolvasták; lényeges tartalma ez: Az ifju hg esászári megerősítettése a fejdelemségben és nagykoruvá nyilvatkoztatása. Midőn a fölolvastó azon pontra jutott, melly a fiatal fejdelem mellé Petronievich Ábrámot és Wucsics Tamást titkos tanácsosakul nevezé ki, olly megjegyzéssel, hogy tanácsaikat helybenhagyni tartozik a fejdelem, iszonyu zugás támadt a teremben s minden oldalról e kiáltozás harsoga: „Csak egy fejdelemre van szükségünk, nem háromra.” A zaj növekedve több óráig tartá s több tanácsos már távozá s tatárokat rendelé küldetni Sztambulba és sz. Pétervába, midőn az ifju hg, a belgrádi baba, nagyuri biztos, az érsek és orosz ügyviselő megjelenvén a gyűlésteremben azzal nyugtatak meg némileg az elméket, miszerint másnap szabaddég alatt az egész nép előtt török és szerb nyelven egész terjedelmében fog fölolvastatni a nagyuri fermán, mellynek mindenki engedni tartozik, s mellyből egyetlen szót sem módosíthatni. E nyilatkozásra elszólt azonnal a gyűlés, reménylvén, hogy a nép fözendelend a gyámkodó fer-

mán tartalma hallásakor. 17-ikén regg. 8¹/₂ órakor az egész török és szerb őrőség diszköntös- és teljes fegyverzetűleg foglalt helyet a nagy téren, hol már sok ezernyi néptömeg várakozott, részint a városból, részint az egész fejedelemsegből, mellynek minden falva 1—3 ember küldött e gyűlésre. Rövid idő múlva a török basa a várból, a hég pedig a városból szinte a kitűzött tere érkeztek s a számukra fölállított sátrokban helyet foglaltak. Végre a nagyuri biztos lépett ki a városból fegyveres lovagok kíséretében, és a selyembe burkolt fermánt csokolni nyújtá a basának és fejedelemnek, azután szószerűkére lépven hangosan fölolvasta török nyelven. Utána egyik kormányfitoknak szerbül teljesíté ezt, s a nép olly általános örömkialtózással fogadta minden szavát, hogy Obrenovich Jefrem boszusan egyenesen palotájába lovaglott. Ezután algyudörgés közt sz. egyházment a hég s isteni tisztelet után fejedelemmé kenetvén föl, megesküvék az alkotmányra. Lyubicza hgnó olly szelíden viseli magát, hogy hihetőleg állandóan Belgrádban fog maradhatni. Eddig már néhányszor engedelmességet ajánlott a vele találkozó szerbeknek a nagyuri fermán iránt. A fejedelemség belbajai mindazáltal mind e csillogó külszín daczára is mélyek s veszélyesek. Milos hég száműzetése után minden jót vártak az új alkotmánytól; de a következmény ellenkezőt tanúsítá; a közjog nem biztosult, s rend és nyugalom nem boldogítá az országot. A szép remények teljesületlen jámbor ohajtásokká váltak. A mostani kormány szűkkeblű vagy csupa kapzsi emberekből van alkotva. A rendes katonaság több zendületi mozgalom után végkép ellöké a katonai féket, s minden pogyászostul lakhelyére távozott, mondván: „Nines fejdelmünk! Az új kormányra pedig nem figyelünk, mert ez maga választá magát és törvénytelen!” Zsivkovics őrnagy, ausztriai szőkevény, ki Hranislaw név alatt él Szerbiában, s megtagadá hazáját, szerencsét kívánt a távozó katonáknak. Több országnagy mélyen markolászott a nyilvános pénztárba, azon ürügy alatt, hogy majd jó kamatot fizet érte, holott most külföldre készül azzal szólni. Minden kormányt ágban legnagyobb meg hasonlós uralkodik, még a tanácsban is többször annyira hevesültek a viták, hogy ököllel bizonyították egymásnak okaik fontosságát a tanácsosak. Minden legkisebb hivatalnok tulhág hatáskörén. Milos hég egyetlen zsarnok volt Szerbiában, most pedig száz kényur bitorolja hatalmát: mindenki csak parancsolni akar, engedelmeskedni senki. Több kerületben annyira ment a pártoskodás, hogy a nép határozottan megtagadá az adófizetést. A mérsékpártiak a mostani Obrenovich hget akarják fejdelmül, ellenzőik pedig a híres Czerny György fiát vagy unokáját. Sokan pedig a jelen viszályos rendszert pártolják, hogy annál jobban halászhassanak a zavarban. Ennyi ellenkező érdek zsarolja most e boldogtalan népet, mellynek csak valódi nagy vezetőre van szüksége, hogy illő helyet foglalhasson el a nemzetek sorában. Belgrád a sok eselszövény miatt majd tökéletes hadi állapotban van; éjénként száz főnyi szaguldó fegyveres csapatok is találkoznak egymással az utcákon, s a Száva folyamán még a legkisebb sajká minden mozdulatát s lubiczkolását is hiuz szemfüllel kémlik s kísérik.

Spanyolország.

(Isturiz cortes-elnök. Az ostromállapot megszüntetve. Elegy.) Mart. 15-iki madridi hírek szerint a cortesben elvégzék valahára a választás-hitelesítési vitákat és Isturiz nagy szótöbbséggel corteselnökké választaték. A főváros csöndes, minélfogvást a kormány az elnök választás után tüstint megszünteté az ostromállapotot Madridban. — Hareztéri hírek szerint havazás és eső néhány napra megszünteté Aragoniában a hadi mozgalmakat. Castellote és Aliaga ellen mind e mellett is megindítá Espartero és O'Donnell az ostromálgukat, ámbár a rosz utak végzetlenül nehezíték a szállítást. Cabrera Mora de Ebroban ismét gyöngékedik. A carlosiak közt újra általános meghasonlás jelei mutatkoznak; legközelebb a híres Tristany 300 főnyi csapatjával függetlenné nyilatkozik a bergai juntától, melly azonnal két zászlóaljat küldé az elpártoltak üldözésére. — Madridi lapok telvék gúnyrajzokkal, mellyek jobbadán mérsékpárti követekeket tárgyaznak. —

Anglia.

(Palmerston nyilatkozata Chináról) London mart. 20-ikán „A tegnap esti alsóházi ülésben ismét több kérdést intéztek a kormányhoz China miatt. Graham kérdésére többi közt ezeket mondá Palmerston: „Mintán a kínai angol kereskedők a mákony átadatásairánt megegyeztek, azonnal jegyzéket nyujta be egész mennyiségéről minden kereskedő és Elliot kapitány mindent a kínai biztos kezeibe szolgáltatott. Mivel azonban a mákonyal terhelt angol hajó nem engedett e felszólításnak, hanem tova vitorlázott, tehát Elliot kapitány utóbb más hajóru vásárola mákonyt e hiány fódözésére. Mi a mákony-megsemmítést illeti, arra nézve hinesenek bővebb hivatalos adatim.” Smith: „Mintán az Indiában történő hadikészületek most már köztudomásuak, és a jövendő iránt legnagyobb feszültség uralkodik, tehát megmondhatja talán a ns lord: mi tulajdonképe e készülétek célja?” Palmerston: „Korábbi szavaimra vonatkozom. Mondám már, miszerint az indiai főkormányzó részről még nem történt hadüzenés s ezt a legközelebb érkezett indiai sürgönyök újra tanúsítják. A kormány Indiába küldött parancsi bizonyos szárazföldi és tengeri haderő fölállításra céloznak, és pedig azért, hogy elégtételt nyerjünk a kínai kormánytól a fels. kereskedési főfelügyelője és alattvalói ellen elkövetett némelly bántalmakért, hogy károsult kereskedőinknek kárpótlást szerezzünk és egyszersmind hathatósan biztosítsuk kereskedésünket minden hasonló eset ellen.”

Kalkutta jan. 10. Fejünk felett terhes felhő, lábunk alatt dőbörgő vulkán terjedez. Ez nem könyvekből olvasott s megtanult agyrém, nem álomban rettegető kísértet, minden felőle beszél: kereskedő és hajóslegény, katona és napszámos. India beljében titkos, messze ágazó bujtogatásnak,

jutottak nyomába a sattarai radsa vigyázatlansága által, mellynek célja volt a britt uraság megbuktatása; a radsa letéteget, de az által a gonosz-nak nyaka szegetett é? nagy kérdés. Az indus fejedelmek titkos összekötésben állnak egymással; a parányi Kurnulban annyi hadi, élelmi szer és pénz volt összehalmozva, hogy az angol kormány félannyit alig bírna egy pontra gyűjteni. Az összeesküvés felfödötetett, s a lázadás mostanra meggátoltatott; de a lélek, mellynek az munkája volt, még él s uralkodik. Nepal sergeit a határral visszahuzta, de az ország beljében annál jobban gyakorolja; Birmához sem sokat bízhatunk. Illy körülményben sok méltán fél a haborutól. Néhány nap előtt itt azon hír keringe, hogy 50moszka ezred a kaszpi tenger felől Khivába érkezett s onnan Bokhara ellen siet állítólag orosz alattvalók rabságból kiszabadítására, valólag pedig hogy a perzsákkal egyesülve Heratot elfoglalja, onnan Kabul felé, s aztán az Indushoz, es aztán s aztán — gondolhatni milly hatást tett ez Indiában. Auckland a főkormányzó ezért nyári lakát Agrába teszi hogy közelebb legyen a színhelyhez. Visszatérőben volt csapatink megállási parancsot kaptak. —

Franciaország.

(Thiers helyzete kül és belügyekre nézve. Elegy.) Paris mart. 22-ikén: „Thiers ministerségre lépte óta Medem orosz követ közelitni látszik a francia kormányhoz, ámbár utóbbi időkben Soult tábornagy heves nyilatkozatai a szólásszabadság pártolása ügyében tetemesül fölriasztá a sz. pétervári kormányt. Thiers mindent kerül, mi azt tanúsíthatná, hogy ő nehezíteni törekszik Franciaország helyzetét a külföld ellenében, s ez által megnyerhetni véli az idegen hatalmak bizalmát, mellyek nagyon is hajlók hinni, hogy Thiers egész Európát fölzavarni törekszik. Ezt azonban Thiers épen nem akarja, mert igen jól tudja, hogy ez esetben az új rendszer azonnal egészen mellőzni fogná őt. Thiers olly ügyes, hogy minden zavarban keresztül fog uszni, ha csak M. Ali armánya és szilárd akarata nem buktatják meg őt, mert az öreg alkirály nevének szokta kimondani a dolgokat és nem könnyen engedi magát diplomatailag vezetetni. M. Ali nyíltan kimondá már a francia consulnak, miszerint ő olly készüléket tön, hogy azon esetben is föntartandja igényit, ha Franciaország megváltoztatná iránta eddig kitüntetett érzelmeit, s hogy az európai urak majd megfogják látni, mikép nem adhatni el az élő oroszlan bőrért, az oroszlan pedig hatalmasul védendi magát és dühösen fog harapdálni. Ő egyébiránt nem örvend semminek, de nem is retteget semmitől, hanem csillagában bizik. A consul komolyan tanácslá minél előbb kielégíteni az öreg basát, és ez nagy mértékben aggasztja Thierst, mert annyi egymásba vágó ut és érdek közt, vajmi nehé a valódit és legüdvösebbet megtalálni, főleg miután még a kamrában sem igen lehet bízni. Thiers helyzete rendkívül súlyos, és annyi bizonyos, hogy az ő ministersége utolsó szózat a királyság ügyében: utána zendülés fog napirendre jöni. — Nemours hég menyekzőjét május 1-jei hírlik véghez menendőnek. — Magányos levelek szerint a marokki ezászár haborut üzent a francziáknak és együtt munkálni szándékozik Abdelkaderrel. Az afrikai hadsereg mart. 13-kan átlépett Chiffa folyamán s 15-ken már hihetőleg el is foglalá Serselt, mellynek lakosait a hegy-ségbe hírlik vonultaknak. — A titkos költségek vitatása mart. 2-én jö napirendre, melly annál érdekesebb leend, mivel életkérdésnek nyilatkozta ezt a ministerség, miután egyébiránt ünnepélyesen oda nyilatkozik, hogy a titkos költségek megajánlandó mennyiségéből egyetlen fillért sem fordítand sajtó-vesztegetésre. — Gonfaloniere gr. szabadságot kapott Bécsből rokon meglátogatására, mivel atyja veszélyesen beteg. —

Olaszország.

Verona, febr. 3. Odescalchi Károly bíbornok 12 hónapi előkészület után tegnap reggel szokott szertartással avattatott fel a jezsuiták rendébe. — Bár a legszorosabban őrzik is a moszka határt, hogy a kath. papság ellen fogantatba vett szabályról legkisebb tudomása sem legyen a külföldnek, mégis időről időre jönnek tudósítások, mellyek a kath. papság helyzetét legfeketébb színnel füstik. Magasb helyen több kath. papot név szerint ismérnek, kik t. i. készebbek akármit szenvedni, mintsem az ugynevezett önkéntes átérők közé számláltatni. — Hirszerint d. Miguel hajlandó lemondani jogáról a portugáli trónra, de mint királyfi minden jogot föntart magának s illendő évi jövedelmet követel. Kívánja továbbá lefoglalt magányos vagyona visszaadatását, mint szinte minden töle adatott czim s rend megerősítettét. Ha ezt megadják, visszavonul Németországba. — Az orosz czár Bordeaux hég azon kérelmét, miszerint ezután Russziában tartózkodhassék, azon föltét mellett engedé meg, h. Pétervárat kivéve az egész birodalomban, hol neki leginkább tetszik, lakhatik. A francziakövet ez által sértetve híven Franciaországot, vont lábón kezdé állani a moszka követtel, de udvara tettét nem helyeselve az előbbi viszonyt ismét helyreállította, minek következtiben a moszka követ kíséretétől megjelent a franczia követtől adott utolsó táncmulatságon.

Görögország.

A multévi országos számolás szerint Görögország e folyó évben saját erejével csökkentheti adósságát. Athéni levél szerint a nyomozásból kislult, mikép az összeesküvésnek egyéb célja nem volt mint Epirust, Thessaliát és Macedoniát a török járomtul megszabadítani s három igaz hitű királyt tenni. Annak semmi nyomára nem akadtak, hogy a görög királyság is célba lett volna véve, még kevésbbé annak hogy a kormányt megbuktatni, s a királyt hivel együtt megölni akarták volna. Hogy Russzia is részt vön e játékban, eddigelé még nincs rá hiteles adat. Lyons még mindig azon igyekszik, hogy Otto királyt alkotmányadásra bírja. — Otto király legnagyobb bámulására megtudá, hogy az angolok készek őt minden ellenségei ellen gyámolítani, s így reménylhető, mikép az angol befolyás csökkenté a moszkaét Görögországban.